

HSA Begrepp och definitioner

Innehåll

1. Inledning.....	3
2. HSA Begrepp och definitioner	3
3. Begreppsdiagram över HSA:s organisationsbegrepp	20

Revisionshistorik

Version	Datum	Författare	Kommentar
1.0	2011-10-28	HSA Förvaltning	Fastställt av HSA Förvaltningsgrupp.
2.0	2013-04-23	HSA Förvaltning	Tillfört avsnitt Begreppsdiagram över HSA:s organisationsbegrepp. Anpassat efter införande av anslutningsavtal och modell med HSA-ombud samt klargörande av roller inom brukarorganisation. Förtydligande av några begrepp. Fastställt av HSA Förvaltningsgrupp.
3.0	2016-12-21	HSA Förvaltning	Infört en rad nya begrepp som används i olika HSA-dokument, bl.a. den uppdaterade HSA-policyn. Revision har gjorts av en del begrepp. Benämningarna <i>ansluten organisation</i> och <i>brukarorganisation</i> är utbytt med <i>producerande organisation</i> och <i>konsumerande organisation</i> . Benämningarna för olika HPT:er är förändrade i enlighet med de nya organisationsnamnen. Fastställt av HSA Förvaltningsgrupp.
3.1	2018-03-13	HSA Förvaltning.	Infört förtydliganden kopplade till producerande/konsumerande organisationer Anpassat efter tydliggörande att begreppet HSA-ombud omfattar både producerande och konsumerande organisationer. Generell översyn. Fastställd av HSA Policygrupp
3.2	2018-04-17	HSA Förvaltning	Infört och justerat begrepp och benämningar som rör medarbetaruppdrag (vårdmedarbetaruppdrag och administrativt medarbetaruppdrag) samt Ineras definition av tjänst och e-tjänst. Fastställd av HSA Policygrupp.

1. Inledning

I denna ordlista återfinns definitioner av både allmänna it-relaterade begrepp som används inom HSA och begrepp som är specifika för just HSA. Ordlistan innehåller även namn på arbetsgrupper och dokument inom HSA. De allmänna it-begreppen är avstämda gentemot bl.a. ”SIS-TR 50, 2015, Terminologi för informations säkerhet” och ”HSLF-FS 2016:40 Journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården” samt ordlistan inom RIV TA, regelverk för interoperabilitet inom vård och omsorg, tekniska anvisningar. Sist i dokumentet visas även ett begreppsdiagram över HSA:s olika organisationsbegrepp.

2. HSA Begrepp och definitioner

administrativt medarbetaruppdrag

administrativt uppdrag (synonym)

medarbetaruppdrag (kortform)

medarbetaruppdrag som används för att styra behörigheter som har administrativ karaktär och inte omfattas av lagstyrda regelverk, såsom PDL

När det av sammanhanget framgår att man avser begreppet administrativt medarbetaruppdrag kan man använda medarbetaruppdrag som kortform, annars bör man använda den rekommenderade termen administrativt medarbetaruppdrag.

Jfr *medarbetaruppdrag*, *vårdmedarbetaruppdrag*

administrativt uppdrag synonym till *administrativt medarbetaruppdrag*

administratör synonym till *HSA-administratör*, se denna

allmänna villkor Sjunet HSA SITHS

dokument som beskriver de villkor som gäller mellan Inera AB och kund med vilken Inera träffat avtal om leverans av tjänsterna Sjunet, HSA och SITHS

Dokumentet utgör en bilaga till HSA Anslutningsavtal.

ansluten organisation avrådd term för *producerande organisation*, se denna

anslutningsavtal

avtal som *producerande organisation* respektive *konsumerande organisation* ingår med Inera AB och som reglerar vilka skyldigheter dessa har i enlighet med *HSA-policy*n

Anslutningsavtal tecknas efter det att policyefterlevnad bekräftats genom upprättande av *HPT Producent, fullständig* (alternativt *HPT Producent HSA Admin*) för *direktansluten producerande organisation* och *HPT Konsument, fullständig* (alternativt *HPT Konsument, publik enhetsinformation*) för *direktansluten konsumerande organisation*. I dessa *HPT* finns information om ett *HSA-ombuds tredjepartsanslutna organisationer* och både anslutningsavtal och *HPT* reglerar indirekt vilka skyldigheter som gäller även för dessa.

Jfr *samarbetsavtal*

ansvarig för medarbetaruppdrag

person som ansvarar för beslut om tilldelning och borttag av *medarbetaruppdrag*

Vad gäller *vårdmedarbetaruppdrag* är det ofta verksamhetschefen som är ansvarig.

Jfr *medarbetaruppdrag*

användare

person eller system som utnyttjar informationstillgångar i ett system

arkivering

(inom HSA:) lagring av information som inte längre är gällande

I HSA görs en markering av information som arkiverad när den inte längre är gällande, men behöver sparas utifrån legala krav på spårbarhet. Arkivering görs normalt endast av vårdgivare och vårdenheter vars verksamhet har upphört.

autentisering

(inom HSA:) kontroll av uppgiven identitet

Denna typ av kontroll används t.ex. vid inloggning eller vid kommunikation mellan två system.

Jfr *stark autentisering*

behörighet

tilldelad rättighet för en *användare* att använda informationstillgångar på ett specificerat sätt

Jfr *åtkomst*

behörighetsmodell

modell som beskriver reglering av åtkomsträttigheter

behörighetsområde

(inom Nationella behörighetsmodellen:)

område som styrs av ett gemensamt regelverk för behörighetsstyrning

Behörighetsområdet utgörs av en tjänst eller olika it-system och regelverket som styr kan vara en lag eller annat regelverk. Exempel på behörighetsområde som styrs av regelverket Patientdatalagen (PDL) är tjänsterna NPÖ och Pascal. Exempel på behörighetsområde med icke lagstyrda regelverk är tjänsten 1177 Vårdguiden eller ett ekonomisystem. I de två sistnämnda exemplen sammanfaller regelverket för behörighetsområdet med regelverket för tjänsten eller it-systemet.

För behörighetsstyrning inom tjänster som omfattas av PDL används *vårdmedarbetaruppdrag* och inom behörighetsområden med icke lagstyrda regelverk används *administrativt medarbetaruppdrag*.

Jfr *vårdmedarbetaruppdrag*, *administrativt medarbetaruppdrag*

behörighetsområdesegenskap

egenskap i ett *medarbetaruppdrag* som anger vilken behörighet en person har att få tillgång till viss information, utföra en viss aktivitet eller inneha en viss roll inom ett *behörighetsområde*

Vårdmedarbetaruppdrag kan t.ex. bestå av egenskapen "vård och behandling" och egenskapen "läsa". Ett *administrativt medarbetaruppdrag* kan exempelvis bestå av en egenskap i form av att hantera redaktionell information på en webbplats.

Vilken typ av medarbetaruppdrag det är styr vilka egenskaper uppdraget kan bestå av och dessa kan se ganska olika ut.

Jfr *medarbetaruppdrag*

beslutsfattare

person som fattar ett beslut i en viss situation

brukarorganisation

avrådd term för *konsumerande organisation*, se denna

certifikat

intyg i elektronisk form som kopplar ihop signaturverifieringsdata med en undertecknare och bekräftar dennes identitet

direktansluten konsument

Se under *konsumerande organisation*.

direktansluten konsumerande organisation

Se under *konsumerande organisation*.

direktansluten organisation

producerande organisation eller *konsumerande organisation* som ansluter direkt till HSA genom att teckna *anslutningsavtal* med Inera AB

Jfr *tredjepartsansluten organisation*, *HSA-ombud*

direktansluten producent

Se under *producerande organisation*.

direktansluten producerande organisation

Se under *producerande organisation*.

driftgodkännande

formellt beslut om att ett visst informationssystem kan godkännas för drift med användning av en beskriven uppsättning säkerhetsfunktioner

e-tjänst

Benämningen e-tjänst används vanligtvis för it-lösningar som användare kan ta del av via ett användargränssnitt, exempelvis för att beställa tid på en vårdcentral eller skicka en elektronisk remiss till en viss vårdgivare. En e-tjänst är interaktiv på så sätt att användaren kan sägas föra en dialog med den som är motpart för informationsutbytet. För att få tillgång till en e-tjänst måste användaren oftast identifiera sig elektroniskt. Vi bör undvika att kalla de tjänster som Inera erbjuder sina kunder för e-tjänster. En del av Ineras tjänster inkluderar en e-tjänst, men de omfattar vanligtvis mer än ”bara” e-tjänsten.

Exempel:

- Tjänsten Journalen erbjuds till landsting och regioner och innefattar en teknisk lösning för att göra journalinformation från kundernas vårdinformationssystem tillgänglig för invånaren. I tjänsten ingår bland annat regelverk, anslutningsanvisningar, införandestöd och support som kunderna behöver för att implementera den tekniska lösningen i sina vårdinformationssystem. Tjänsten inkluderar även en e-tjänst där invånaren kan logga in och läsa sin egen journalinformation från de landsting och regioner som har implementerat den tekniska lösningen i sina system.

- Tjänsten Elektronisk remiss erbjuds till landsting och regioner och innefattar en teknisk lösning för att skicka och ta emot remisser digitalt mellan vårdgivare. I tjänsten ingår bland annat regelverk, anslutningsanvisningar, införandestöd och support som kunderna behöver för att implementera den tekniska lösningen i sina vårdinformationssystem. Tjänsten inkluderar ingen e-tjänst, utan för att vårdpersonal ska få åtkomst till den tekniska lösningen så måste vårdgivaren lägga till ett användargränssnitt. För vårdpersonalen utgör Elektronisk remiss en e-tjänst, men det Inera erbjuder sina kunder är den bakomliggande tekniska lösningen.

En webbplats ska inte i sig ses som en e-tjänst, och inte heller bör t.ex. de enklare sökfunktioner som kan finnas på en webbplats kallas för e-tjänster. Däremot kan e-tjänster erbjudas på en webbplats. Exempel: Webbplatsen 1177.se innehåller ett stort antal olika e-tjänster, främst till invånare, t.ex. tidbokning.

Jfr *tjänst*

HOSP

Socialstyrelsens register över legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal
Registret tillhandahåller aktuella uppgifter om legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. Uppgifterna används för upplysning om personalens behörigheter, samt för tillsyn. Dessutom framställs statistik som baserar sig på uppgifterna i registret.

HPT

HSA-policytillämpning (synonym)

Samlingsbenämning för dokument som beskriver en organisations efterlevnad av krav i *HSA-policy*.

Det finns två huvudtyper av HPT: de för *direktanslutna producerande organisation (HPT Producent)* och de för *direktanslutna konsumerande organisation (HPT Konsument)*.

Beroende på om den direktanslutna organisationen gör fullständig eller förenklad anslutning upprättas olika dokument.

Se *HPT Producent*, *HPT Konsument*.

HPT Konsument

HSA-policytillämpning för konsument (synonym)

Samlingsbenämning för dokument som beskriver en *konsumerande organisations* efterlevnad av krav i *HSA-policy*.

Den *direktanslutna konsumerande organisationen* kan göra fullständig eller förenklad anslutning, och då upprättas olika dokument: *HPT Konsument*, *fullständig* och *HPT Konsument, publik enhetsinformation*.

Jfr *HPT Producent*

HPT Konsument, fullständig

HSA-policytillämpning för konsument, fullständig (synonym)

dokument som beskriver hur en enskild *direktansluten konsumerande organisation* med fullständig anslutning tillämpar krav i *HSA-policyn*

Fullständig anslutning innebär att organisationen kan få åtkomst till mer information från HSA än vid förenklad anslutning, t.ex. information om personer och/eller behörighetsgrundande information. Vilken information som är aktuell för en konsument avgörs under anslutningsprocessen.

HPT Konsument, fullständig upprättas alltid av en *direktansluten konsumerande organisation*. I de fall organisationen agerar *HSA-ombud*, så omfattar denna HPT även den *tredjepartsanslutna konsumerande organisationen*.

Jfr *HPT Konsument, publik enhetsinformation*

HPT Konsument, publik enhetsinformation

HSA-policytillämpning för konsument, publik enhetsinformation (synonym)

dokument som beskriver hur en enskild *direktansluten konsumerande organisation* som endast nyttjar publik enhetsinformation tillämpar krav i *HSA-policyn*

Förenklad anslutning innebär att konsumenten bara får läsa publik enhets- och funktionsinformation enligt särskild specifikation.

HPT Konsument, publik enhetsinformation upprättas alltid av en *direktansluten konsumerande organisation*. I de fall organisationen agerar *HSA-ombud*, så omfattar denna HPT även den *tredjepartsanslutna konsumerande organisationen*.

Jfr *HPT Konsument, fullständig*

HPT Producent

HSA-policytillämpning för producent (synonym)

Samlingsbenämning för dokument som beskriver en *producerande organisations* efterlevnad av krav i *HSA-policyn*.

Beroende på om organisationen gör fullständig eller förenklad anslutning, upprättas olika dokument: *HPT Producent, fullständig* och *HPT Producent HSA Admin*.

Jfr *HPT Konsument*

HPT Producent, fullständig

HSA-policytillämpning för producent, fullständig (synonym)

dokument som beskriver hur en enskild *direktansluten producerande organisation* med fullständig anslutning tillämpar krav i *HSA-policy*n

Fullständig anslutning innebär att organisationen uppdaterar sin HSA-information via automatiska synkroniseringsfunktioner och kräver Sjunet-anslutning. Att hämta och nyttja information från HSA via t.ex. tjänstekontrakt är bara tillåtet vid fullständig anslutning.

HPT Producent, fullständig upprättas alltid av en *direktansluten producerande organisation*. I de fall organisationen agerar *HSA-ombud*, så omfattar denna HPT även den *trejepartsanslutna producerande organisationen*.

Jfr *HPT Producent, HSA Admin*

HPT Producent, HSA Admin

HSA-policytillämpning för producent via HSA Admin (synonym)

dokument som beskriver hur en enskild *direktansluten producerande organisation* som uppdaterar sin HSA-information via HSA Admin, tillämpar krav i *HSA-policy*n

Organisationer som endast uppdaterar sin information via administrationsverktyget HSA Admin gör en förenklad anslutning, vilket innebär att man bara kan administrera och läsa information via HSA Admin.

HPT Producent, HSA Admin upprättas alltid av en *direktansluten producerande organisation*. I de fall organisationen agerar *HSA-ombud*, så omfattar denna HPT även den *trejepartsanslutna producerande organisationen*.

Jfr *HPT Producent, fullständig*

HSA

elektronisk katalog som innehåller kvalitetssäkrade uppgifter om personer, enheter och funktioner i Sveriges kommuner, landsting och privata vårdgivare

Informationen i HSA används av många olika tjänster och utgör viktigt underlag för behörighetsstyrning, olika säkerhetslösningar samt för sök- och jämförelsetjänster. Samlad information gör det möjligt att upprätthålla god kvalitet på uppgifterna, minska dubbeladministration, samt att underlätta åtkomsten till informationen för andra e-tjänster.

Förkortningen HSA stod ursprungligen för "Hälsa- och sjukvårdens adressregister", men denna uttydning används inte längre.

Den tjänst som tillhandahåller HSA kallas i dag för "Katalogtjänst HSA".

HSA-administratör

administratör (synonym)

person i *direktansluten producerande organisation* som har rätt att registrera och uppdatera informationsinnehåll i *HSA*

Inom en *direktansluten producerande organisation* finns det ofta flera HSA-administratörer.

Jfr *HSA-ansvarig*

HSA-ansvarig

person i *direktansluten producerande organisation* som är utsedd att ha huvudansvaret för frågor som rör organisationens förvaltning av och anslutning till *HSA*

Exempel på sådana frågor kan vara anslutnings-, drifts-, behörighets- och åtkomsthanteringsfrågor.

Jfr *ställföreträdande HSA-ansvarig*, *HSA-administratör*, *kontaktperson inom konsumerande organisation*

HSA Förvaltning

grupp av personer inom Inera AB som ansvarar för den dagliga förvaltningen av *HSA*

Jfr *HSA Policygrupp*, *HSA-ansvarig*

HSA Policygrupp

grupp av utsedda representanter från organisationer anslutna till *HSA* och Inera AB som löpande bereder och beslutar i *HSA*-frågor

Frågorna kan handla om förändringar och tillägg i *HSA*-schema, regelverk och nya anslutningar etc.

Jfr *HSA Förvaltning*, *HSA-ansvarig*

HSA-id

unik identifierare för de objekt som *HSA* håller information om

Exempel på objekt är personer, enheter och funktioner i *HSA*.

HSA Nätverk

grupp som utgörs av *HSA-ansvariga* i samtliga direktanslutna producerande organisationer och kontaktpersoner för samtliga direktanslutna konsumerande organisationer

Gruppen inbjuds till nätverksträffar och ges då möjlighet att diskutera aktuella frågor samt utbyta erfarenheter med HSA Förvaltning, HSA Policygrupp och framför allt varandra.

HSA-ombud

Samplingsbenämning för *HSA-ombud, konsument* och *HSA-ombud, producent*.

Anslutningsavtal tecknas mellan Inera AB och HSA-ombudet. HSA-ombudet tecknar *samarbetsavtal* med *tredjepartsansluten organisation*. HSA-ombudet anger sina *tredjepartsanslutna organisationer* i sin *HPT*.

Se *HSA-ombud, konsument*, *HSA-ombud, producent*.

HSA-ombud, konsument

direktansluten konsumerande organisation som på uppdrag av en *tredjepartsansluten konsumerande organisation* tillgängliggör information från *HSA* samt ansvarar för den *tredjepartsanslutna organisationens* hantering av *HSA:s* information

Jfr *direktansluten organisation*, *tredjepartsansluten organisation*

HSA-ombud, producent

direktansluten producerande organisation som med medgivande från eller på uppdrag av en *tredjepartsansluten producerande organisation* tillgängliggör, ansvarar för och vid behov registrerar den *tredjepartsanslutna producerande organisationens* information i *HSA*

Jfr *direktansluten organisation*, *tredjepartsansluten organisation*

HSA-policy

styrande dokument för *HSA* på övergripande nivå som beskriver krav rörande den informationssäkerhet inom *HSA* som ska uppfyllas av *producerande organisation* och *konsumerande organisation*

HSA-policytillämpning synonym till *HPT*, se denna

HSA-policytillämpning för konsument synonym till *HPT Konsument*, se denna

HSA-policytillämpning för konsument, fullständig synonym till *HPT Konsument, fullständig*, se denna

HSA-policytillämpning för konsument, publik enhetsinformation synonym till *HPT Konsument, publik enhetsinformation*, se denna

HSA-policytillämpning för producent synonym till *HPT Producent*, se denna

HSA-policytillämpning för producent, fullständig synonym till *HPT Producent, fullständig*, se denna

HSA-policytillämpning för producent via HSA Admin synonym till *HPT Producent, HSA Admin*, se denna

informationssäkerhet

säkerhet beträffande informationstillgångar avseende förmågan att upprätthålla önskad konfidentialitet, spårbarhet, riktighet och tillgänglighet

informationsklassning

indelning av information på grundval av olika säkerhetskriterier

Säkerhetskriterier kan avse exempelvis sekretess, tillgänglighet och riktighet.

informations säkerhetspolicy

policy som anger mål och inriktning för samt styr en organisations informations säkerhetsarbete

informationsägare

(inom HSA:) person eller enhet inom *producerande organisation* som är ansvarig för informationsinnehållet i *HSA* med avseende på korrekthet och aktualitet

internrevision

revision som bedrivs av en funktion lokaliserad internt inom organisationen

Jfr *revision*

intrångstest

penetrationstest (synonym)

test av säkerheten i ett it-system eller en av dess komponenter i avsikt att påvisa en eller flera sårbarheter i relation till formulerade säkerhetskrav

Ofta används även kortvarianten ”pentest” i Sverige och internationellt.

Jfr (*automatiserad*) *sårbarhetsskanning*

Katalogtjänst HSA se under *HSA*

konsumerande organisation

brukarorganisation (avrådd)

konsument (synonym)

(inom HSA:) organisation som antingen direkt eller via *HSA-ombud*, *konsument* ansvarar för en tjänst som konsumerar (hämtar/läser) information i *HSA* men inte producerar information i *HSA*

Det finns två typer av konsumerande organisationer: *direktansluten konsumerande organisation* (synonym *direktansluten konsument*) och *tredjepartsansluten konsumerande organisation* (synonym *tredjepartsansluten konsument*). Den tredjepartsanslutna konsumenten ansluter via den direktanslutna konsumenten, som agerar *HSA-ombud* (och kallas *HSA-ombud*, *konsument*).

För *direktansluten konsumerande organisation* finns det två anslutningsformer; fullständig eller förenklad. Den förenklade innebär att organisationen bara får konsumera publik enhetsinformation enligt särskild specifikation.

Exempel på konsumerande organisation med fullständig respektive förenklad anslutning är Nationell Patientöversikt respektive vården.se.

Jfr *producerande organisation*, *HSA-ombud*, *konsument*

kontaktperson inom konsumerande organisation

person inom *direktanslutna konsumerande organisation* som har ansvar för det HSA-an slutna informationssystemets användning av HSA-information och som för löpande kontakter med *HSA Förvaltning* och andra intressenter inom *HSA*

Ansvariet inbegriper HSA-relaterade frågor om informationshantering, kontinuitetsplanering, behörighetshantering samt kommunikation med och belastning på HSA.

Kontaktpersonen inom konsumerande organisation ska se till att användningen av HSA-information sker i enlighet med *HSA-policy* och godkänd *HPT Konsument*.

Jfr *HSA-ansvarig*

kontinuitetsplan

plan som beskriver åtgärder för att säkerställa att verksamheten kan bedrivas vid allvarlig störning eller avbrott

kryptering

omvandling av klartext till kryptotext i syfte att förhindra obehörig *åtkomst* av konfidentiell information

LDAP

Lightweight Directory Access Protocol (synonym)

datamodell, baserad på ett specifikt protokoll, som används för kommunikation med en katalogtjänst

LDAP används för att utföra snabba och effektiva anrop mot en katalogtjänst.

ledningssystem för informationssäkerhet

LIS (synonym)

del av organisationens övergripande ledningssystem, baserat på en metodik för att hantera risker i verksamheten, som syftar till att upprätta, införa, driva, övervaka, granska, underhålla och förbättra organisationens informationssäkerhet

Ledningssystemet omfattar organisationsstruktur, policyer, planeringsaktiviteter, ansvar, praxis, rutiner, processer och resurser.

logg

kontinuerligt insamlad information om de operationer som utförs i ett system

loggning

förande av *logg*

medarbetaruppdrag

uppdrag som tilldelas en medarbetare inom ett *behörighetsområde* som anger i vilken utsträckning och inom vilken giltighetstid denne har behörighet att hantera information inom ett visst organisationsomfång

Medarbetaruppdrag består av olika kombinationer av egenskaper (s.k. *behörighetsområdesegenskaper*), vilka styr vilken typ av behörighet inom området som tilldelas. Det handlar endast om egenskaper som är relaterade till de uppgifter som ska utföras av medarbetaren, inte dess personliga egenskaper såsom en sjuksköterskelegitimation eller förskrivningsrätt för barnmorska.

Det finns idag två typer av medarbetaruppdrag: *administrativt medarbetaruppdrag* och *vårdmedarbetaruppdrag*, som används inom olika behörighetsområden.

Vilken typ av medarbetaruppdrag det är styr vilka *behörighetsområdesegenskaper* uppdraget kan bestå av och dessa kan se ganska olika ut.

Jfr *behörighetsområde*, *behörighetsområdesegenskap*, *vårdmedarbetaruppdrag*, *administrativt medarbetaruppdrag*

ombud

synonym till *HSA-ombud*, se denna

penetrationstest

synonym till *intrångstest*, se denna

person-id

identitetsbeteckning för fysisk person

De person-id som hanteras inom HSA är personnummer och samordningsnummer.

Jfr *samordningsnummer*

producerande organisation

ansluten organisation (avrådd)

producent (synonym)

organisation som antingen direkt eller via *HSA-ombud* både producerar information i *HSA* från den egna organisationen och som har rätt att, i enlighet med gällande regelverk, konsumera information från andra anslutna organisationer

Det finns två typer av producerande organisationer: *direktansluten producerande organisation* (synonym *direktansluten producent*) och *tredjepartsansluten producerande organisation* (synonym *tredjepartsansluten producent*). Den tredjepartsanslutna producenten ansluter via den direktanslutna producenten, som agerar *HSA-ombud* (och kallas *HSA-ombud, producent*).

För *direktansluten producent* finns det två anslutningsformer: fullständig eller förenklad. Den förenklade anslutningsformen innebär att man bara kan administrera och läsa information via HSA Admin. Att hämta och nyttja information från HSA via t.ex. tjänstekontrakt är bara tillåtet vid fullständig anslutning.

Jfr *konsumerande organisation, HSA-ombud, producent*

regelverksansvarig

(inom Nationella behörighetsmodellen:)

person som ansvarar för det regelverk för behörighetsstyrning som ett *behörighetsområde* omfattas av när regelverket inte är lagstyrt

Exempel är person som ansvarar för regelverket som styr 1177 Vårdguiden. Vad gäller behörighetsområden med lagstyrda regelverk finns ingen utpekad person som är regelverksansvarig.

Jfr *behörighetsområde*

revision

granskning och utvärdering utförd av en objektiv och oberoende funktion

riskanalys

systematisk identifiering och bedömning av risker i ett visst sammanhang

I riskanalys ingår:

- riskinventering
- uppskattning av sannolikheten för att den befarade händelsen eller situationen ska inträffa eller uppstå
- bedömning av konsekvenserna av den befarade händelsen eller situationen.

samarbetsavtal

(inom HSA:) avtal som reglerar hur samarbetet ser ut mellan ett *HSA-ombud* och en *tredjepartsansluten organisation*

Se *HSA-ombud*.

Jfr *anslutningsavtal*

samordningsnummer

enhetligt utformat person-id, som på begäran av en myndighet tilldelas av Skatteverket, för en person som inte är eller har varit folkbokförd i Sverige

Skattekontoret kan tilldela samordningsnummer på begäran av en myndighet.

Samordningsnumret ska utgå från den födelsetid som den rekvirerande myndigheten uppger. Numret ska anges med två siffror för vardera år, månad och dag i nämnd ordning. Siffrorna för dag ska adderas med 60. Därefter anges ett tresiffrigt individnummer, som är udda för män och jämnt för kvinnor, samt en kontrollsiffra.

skyddade personuppgifter

personuppgifter som på olika sätt inte görs tillgängliga eller avslöjas för obehöriga

Skatteverket använder uttrycket ”skyddade personuppgifter” som ett samlingsnamn för de olika skyddsåtgärderna sekretessmarkering, kvarskrivning och fingerade personuppgifter.

stark autentisering

autentisering som innebär att identiteten kontrolleras på två olika sätt

Kontrollen sker vanligtvis genom kombinationen av en kunskapsfaktor (t.ex. lösenord eller pinkod) och en teknisk faktor (ett fysiskt objekt, t.ex. ett kort eller en säkerhetsdosa).

Jfr *autentisering*

ställföreträdande HSA-ansvarig

person i *direktansluten producerande organisation* som är utsedd att agera ställföreträdare för *HSA-ansvarig* i händelse av frånvaro

Organisationen ska utse en ställföreträdande HSA-ansvarig som kan täcka upp för HSA-ansvarig under kortare frånvaro (t.ex. semester). Organisationen bör meddela Inera vem som fått uppdraget. Ställföreträdande HSA-ansvarig bör ges samma befogenheter som ordinarie HSA-ansvarig.

Jfr *HSA-ansvarig*

(automatiserad) sårbarhetsskanning

detektering av eventuella svagheter i säkerheten i ett it-system som utförs med automatiserade skanningsverktyg

Denna procedur är automatiserad till skillnad från intrångstest, som innehåller flera manuella handgrepp.

Jfr *intrångstest*

säkerhetskopia

kopia av informationsmängd som skapats för att kunna utnyttjas vid förlust av hela eller delar av den ursprungliga informationsmängden

tjänst

Ordet tjänst förekommer i många sammanhang med lite olika betydelse. En tjänst kan vara något en människa erbjuder en annan människa, exempelvis en konsulttjänst. En tjänst kan också vara en it-baserad aktivitet som ett dataprogram utför för ett annat dataprogram.

Inom Inera bör vi endast använda ordet tjänst för att benämna de tjänster som ingår i Ineras tjänsteutbud.

Det finns många sammansatta ord som innehåller ordet tjänst men som inte avser tjänster i Ineras tjänsteutbud, exempelvis konsulttjänst, integrationstjänst, tjänstekontrakt och tjänstekonsument. För att undvika missförstånd bör dessa ord inte förkortas till endast "tjänst".

På Inera används ibland "tjänsten" i uttryck som "det är tjänstens ansvar". Då menar man med "tjänsten" den grupp på Inera som förvaltar en viss Inera-tjänst, t.ex. HSA. I de sammanhangen bör vi undvika att säga "tjänsten" och i stället använda t.ex. "HSA-förvaltningen".

I sammanhang där det inte är tydligt att det är en tjänst i Ineras tjänsteutbud som avses kan det behöva förtydligas genom att använda uttryck som "Inera-tjänst" eller "tjänst som Inera erbjuder".

Jfr *e-tjänst*

tjänstekontrakt

(inom regelverk för interoperabilitet inom vård och omsorg:)

specifikation som beskriver ett nationellt standardiserat gränssnitt som förekommer mellan tjänstekomponenter i en tjänstebaserad arkitektur

tredjepartsansluten konsument

Se under *konsumerande organisation*.

tredjepartsansluten konsumerande organisation

Se under *konsumerande organisation*.

tredjepartsansluten organisation

producerande organisation eller *konsumerande organisation* som via ett *HSA-ombud* ansluter till *HSA*

Organisationen tecknar *samarbetsavtal* med *HSA-ombudet*, som i sin tur tecknar *anslutningsavtal* med Inera AB.

Jfr *HSA-ombud*

tredjepartsansluten producent

Se under *producerande organisation*.

tredjepartsansluten producerande organisation

Se under *producerande organisation*.

vård och omsorg

åtgärder och insatser till enskilda personer gällande socialtjänst, stöd och service till funktionshindrade samt hälso- och sjukvård enligt gällande lagar

Vård och omsorg kan även användas om själva verksamheten.

vårdenhet

(inom Patientdatalagen i praktiken, PDLiP:) organisatorisk enhet som tillhandahåller hälso- och sjukvård och som leds av en verksamhetschef eller motsvarande

Bedömningen av vad som anses vara en vårdenhet sker idag inte med enhetliga nationella principer utan varje huvudman avgör avgränsningen i det enskilda fallet.

Vårdenhet kan vara t.ex. vårdcentral, klinik eller motsvarande.

vårdgivare

statlig myndighet, landsting och kommun i fråga om sådan hälso- och sjukvårdsverksamhet som myndigheten, landstinget eller kommunen har ansvar för (offentlig vårdgivare) samt annan juridisk person eller enskild näringsidkare som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet (privat vårdgivare)

För hälso- och sjukvårdsverksamhet som bedrivs av staten representerar den myndighet som har ansvaret för verksamheten vårdgivaren. Exempel: kriminalvården. I landsting och kommuner är den eller de nämnder som avses i 10 och 22 §§ hälso- och sjukvårdslagen (1982:763)

vårdgivarens representant. Enskild hälso- och sjukvårdsverksamhet kan antingen bedrivas av juridisk person (t.ex. ett aktiebolag såsom en privat vårdcentral, en förening eller en stiftelse) eller av en enskild näringsidkare (t.ex. en läkarmottagning som förestås av en läkare utan annan personal).

vårdmedarbetaruppdrag

medarbetaruppdrag (kortform)

medarbetaruppdrag som används för styra behörighet av hälso- och sjukvårdskaraktär och som omfattas av PDL

När det av sammanhanget framgår att man avser begreppet vårdmedarbetaruppdrag kan man använda medarbetaruppdrag som kortform, annars bör man använda den rekommenderade termen vårdmedarbetaruppdrag.

Jfr *medarbetaruppdrag*, *administrativt medarbetaruppdrag*

åtkomst

möjlighet för *användare* att nå eller påverka information i ett system

Jfr *behörighet*

3. Begreppsdiagram över HSA:s organisationsbegrepp

Organisationsbegreppen i HSA har genomgått vissa förändringar där nya benämningar har tillkommit. För att visa hur organisationerna hänger samman (på ett teoretiskt, terminologiskt plan) presenteras nedan ett begreppsdiagram av deras inbördes relationer. Observera att diagrammet inte är en modell över hur organisationer struktureras i HSA-hierarkin.

Diagrammet visar s.k. ”typ av”-relationer och indelningsgrunder. Man kan t.ex. utläsa att ett HSA-ombud är en typ av direktansluten organisation. Det speglas även i definitionerna i ordlistan på så vis att ett underordnat begrepps definition alltid inleds med termen för närmast överordnade begrepp, t.ex. att definitionen av HSA-ombud inleds ”*direktansluten organisation som ...*”. De två indelningsgrunderna, ”informationshantering” och ”anslutningsform” innebär att begreppen kan kombineras. En direktansluten organisation kan t.ex. vara antingen en konsumerande eller en producerande organisation.

